

Solid Waste Management Operations of the Lum Sum Subdistrict Administrative Organization, Kanchanaburi Province

Kanyarat Kumthanom¹, Kanokwan Chamthong² and Jaturong Suthawan³

Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand

¹Email: 64122080435@kru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-3781-7985>

²Email: 64122080431@kru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2839-3024>

³Email: jaturong.2529@kru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-8110-4832>

Received 29/11/2023

Revised 08/12/2023

Accepted 15/12/2023

Abstract

Background and Aims: Population growth is a major problem throughout the world. This comes with an increasing problem of solid waste as well. Therefore, management of the amount of solid waste is another important problem that many local administrative organizations face which affects the environment and the quality of life of people in society directly. The objectives of this research are 1) to study the solid waste management operations of the Lum Sum Subdistrict Administrative Organization, Kanchanaburi Province, and 2) To recommend operations in solid waste management of Lum Sum Subdistrict Administrative Organization, Kanchanaburi Province.

Methodology: The sample group included the community population of Lum Sum Subdistrict, Sai Yok District, Kanchanaburi Province, a total of 368 people, using random sampling. Research tools including questionnaires. Analyze data by researching documents and analyzing field research.

Results: (1) The opinions regarding solid waste management operations of the Lum Sum Subdistrict Administrative Organization, Kanchanaburi Province. In terms of campaigning for public participation, in terms of garbage collection and transport, and terms of garbage disposal. (2) There should be a solution to the campaign for people to participate by creating a one-day waste bank and making recycled waste clothes. In terms of collecting and transporting solid waste, it should be supported to organize a system for collecting solid waste within households and setting up a schedule for collecting and transporting solid waste. In terms of solid waste disposal, training should be provided to the population regarding solid waste disposal by making compost from solid waste, the Lum Sum Subdistrict Administrative Organization should provide opportunities for people to participate in solving problems at a greater level.

Conclusion: Solid waste management of Lum Sum Subdistrict Administrative Organization Kanchanaburi Province There is a need for improvement in the campaign for public participation by recommending the creation of one-day waste banks and recycled waste cloths. Including supporting the household waste collection system and training the population in waste disposal. In addition, there should be opportunities for citizens to participate in solving the problem of solid waste at a greater level.

Keywords: Management; Solid Waste; Lum Sum Subdistrict

การดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

กัญญารัตน์ คุ่มถนอม¹, กนกวรรณ ชามทอง² และ จาตุรงค์ สุทวัน³

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นทั่วโลก อันมาพร้อมกับปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น การบริหารจัดการเกี่ยวกับปริมาณขยะมูลฝอยจึงเป็นอีกหนึ่งปัญหาสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งประสบอยู่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในสังคมโดยตรง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อเสนอแนะการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรชุมชนตำบลลุ่มสุม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งหมด 368 คน โดยการใช้สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิจัยเอกสาร และวิเคราะห์โดยวิธีภาคสนาม

ผลการวิจัย: (1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ด้านการเก็บและขนขยะมูลฝอย ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย (2) ควรมีการแก้ไขด้านการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยจัดทำธนาคารขยะวันเดียว จัดทำผ้าป่าขยะรีไซเคิล ด้านการเก็บและขนขยะมูลฝอยควรสนับสนุนให้มีการจัดระบบการเก็บขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน มีการจัดตารางเก็บขนขยะมูลฝอย ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมแก่ประชากรเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการทำปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอย รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในระดับที่มากขึ้น

สรุปผล: การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี มีความต้องการปรับปรุงในด้านการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยแนะนำให้สร้างธนาคารขยะวันเดียวและผ้าป่าขยะรีไซเคิล รวมถึงสนับสนุนระบบการเก็บขนขยะมูลฝอยในครัวเรือนและการอบรมประชากรในการกำจัดขยะมูลฝอย นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในระดับที่มากขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการ; ขยะมูลฝอย; ตำบลลุ่มสุม

บทนำ

การเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นสาเหตุสำคัญของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง และปัญหาที่ทั่วโลกประสบอยู่คือปัญหาขยะมูลฝอย การเพิ่มขึ้นของประชากรก่อให้เกิดการผลิตที่เพิ่มขึ้น โดยข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย (ฐิตินันท์ เทียบศรี, 2564: 1) ปัญหาการจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งประสบอยู่ ส่งผลกระทบต่อ

คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสม จำเป็นจะต้องได้รับการจัดการที่เหมาะสม (ธัญวรัตน์ อินทรโชติ, 2560: 1) ปัญหาเรื่องขยะยังทำให้เกิดการสูญเสียทัศนียภาพอันสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางเข้ามา ทำให้ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีมาตรการเบื้องต้นของการจัดการขยะ เช่น ร่วมกันแยกขยะตามประเภทก่อนทิ้ง หรือการทิ้งขยะลงในภาชนะที่จัดเตรียมไว้ให้ (มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี, 2565: 1) จากการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดกาญจนบุรี ในปี 2562 จากการศึกษาสถานที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่า สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่จำนวน 49 แห่ง โดยมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง จำนวน 1 แห่ง ซึ่งมีรูปแบบการเทกองแบบมีการควบคุมและระบบคัดแยก (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2562: 4) องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีปริมาณขยะ มูลฝอยที่เกิดขึ้นในตำบลลุ่มสุม ปี2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 707.825 ตัน (องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม, 2566)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้ทราบถึงวิธีการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอย และเพื่อเสนอแนะการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

จากปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ตำบลลุ่มสุม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ปี2565 ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม ได้ออกนโยบายเพื่อลดปริมาณขยะภายในชุมชน เช่น การคัดแยกขยะรีไซเคิล ด้วยปริมาณขยะมูลฝอยที่มีจำนวนสูงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด ทำให้ขยะมูลฝอยภายในตำบลเกิดการตกค้าง และส่งผลกระทบกับการดำเนินชีวิตของประชาชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อเสนอแนะการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอย

หน่วยงานภาครัฐเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยหลากหลายประเภท จึงได้มีการจัดแบ่งประเภทของขยะมูลฝอย และถังขยะ เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ โดยแบ่งประเภท (กรมควบคุมมลพิษ, 2561: 10 - 11) ได้ดังนี้ (1) ขยะอินทรีย์ โดยจะทิ้งในถังขยะสีเขียว (2) ขยะรีไซเคิล โดยจะทิ้งในถังขยะสีเหลือง (3) ขยะอันตราย ต้องนำไปกำจัดหรือบำบัดด้วยวิธีเฉพาะเพื่อป้องกันความเป็นพิษปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม โดยจะทิ้งในถังขยะสีส้ม และ(4) ขยะทั่วไป ต้องนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง อาทิ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล โดยจะทิ้งในถังขยะสีน้ำเงิน

การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน มีหลักการสำคัญคือการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยให้ชุมชนและครัวเรือนร่วมดำเนินการ ใช้มาตรการหลัก 6 ขั้นตอน (พัชญทัฬหี กิณเรศ, 2563: 14 - 15) ดังนี้ (1) คัดแยกของขยะได้ (2) ขยะอินทรีย์หมักทำปุ๋ย (3) ตั้งถังขยะในบ้าน โดยแยกเป็นถังรองรับขยะเศษ และถังขยะทั่วไป (4) ถนนปลอดถังขยะ ส่งเสริมให้ปรับปรุงภูมิทัศน์ด้วยต้นไม้ดอกไม้ประดับ (5) ลดความถี่ในการเก็บขยะ (6) ลดค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะ

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย เป็นแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร เน้นรูปแบบของการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่การลดปริมาณที่ต้องทำลายให้น้อยที่สุด นำมาใช้ประโยชน์ทั้งการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่รวมทั้งกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ (อิติรัตน์ พุฒเณม, 2560: 12 - 13) ดังนี้ (1) การจัดการขยะระยะต้นทางหรือระดับครัวเรือน (2) การจัดการขยะมูลฝอยระยะกลางทาง และปลายทาง (3) การจัดการขยะมูลฝอยระยะการจัดการระบบกำจัด

ศราวุฒิ ทับผดุง (2563: 16 - 17) ได้กล่าวว่าการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อสร้างความตระหนักรู้และรับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอยรวมถึงเปิดเผย ข้อมูล และรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ

ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง “การจัดการ ขยะมูลฝอย พ.ศ. 2560” กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (ศราวุฒิ ทับผดุง, 2563: 16-17) ประกอบด้วย (1) การรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บและขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย (2) จัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยไว้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ประกาศกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บและขนขยะมูลฝอยให้ประชาชนในพื้นที่ทราบล่วงหน้า ดำเนินการเก็บขยะมูลฝอยในอุปกรณ์หรือยานพาหนะซึ่งกันน้ำและปิดอย่างมิดชิด จัดให้มีมาตรการในการควบคุมกำกับการขนขยะมูลฝอยทั่วไป การรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บและขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย

ประเภทของขยะมูลฝอยสามารถแบ่งประเภทได้ (นำพล แดนพิพัฒน์ และคณะ, 2561: 7 - 21) ดังนี้ ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยติดเชื้อ ขยะมูลฝอยอันตราย ขยะมูลฝอยรีไซเคิล หรือขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลลุ่มสุม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี และเป็น 1 ใน 7 ตำบลในเขตอำเภอไทรโยค อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไทรโยค ประมาณ 2 กิโลเมตร อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรีประมาณ 55 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 169 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 101,400 ไร่ มีลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มลักษณะแอ่งกระทะมีภูเขาล้อมรอบและมีควนน้ำควนน้อยไหลผ่าน และเป็นที่ราบเชิงเขาสูง ภายในตำบลมีทั้งหมด 10 หมู่ มีลักษณะอากาศแบบร้อนชื้น ซึ่งศูนย์การศึกษาในตำบลลุ่มสุมมีทั้งหมด 10 แห่ง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 แห่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพไร่ เช่น ปลูกมันสำปะหลัง อ้อย และพืชไร่ อื่น ในพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย

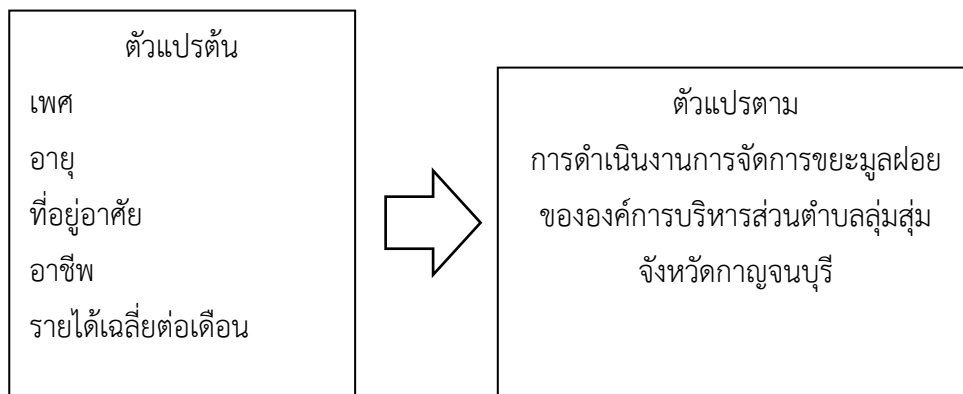
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารุวัฒน์ ดิงหงะ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต” พบว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตในภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและด้านการคัดแยกขยะมีการดำเนินการสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนด้านการติดตามประเมินผลมีการดำเนินการต่ำสุด ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะ มูลฝอย ได้แก่ ถังขยะไม่เพียงพอ ยังมีขยะตกค้างไม่มีการคัดแยกขยะ ขาดจิตสำนึกที่ดี ไม่มีนโยบายหรือกฎระเบียบการจัดการขยะขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะและการจัดเก็บขยะมีความล่าช้าและ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต คือ กำหนดนโยบายที่ชัดเจน ปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้อง กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมการคัดแยกขยะ ระบบการเก็บขนขยะ บริหารจัดการกำจัดขยะด้วยวิธีที่เหมาะสม และส่งเสริมให้มีการแปรรูปใหม่ (recycle) หรือนำกลับมาใช้ใหม่ (reuse)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรชุมชนตำบลลุ่มสุม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งหมด 8,664 คน ข้อมูล ปี 2566

กลุ่มตัวอย่างคณะผู้ทำการวิจัยสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปสำหรับการกำหนดขนาดตัวอย่างตามวิธีของ (Krejeie & Morgan, 1970) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้มี ทั้งหมด 368 คนโดยการใช้สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร ข้อมูลผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

2. คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) 1 ฉบับ แบ่งออกเป็นส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

2. เก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร จากองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ในหัวข้อที่ เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามประชาชนในตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูล และคณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการศึกษาดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร คณะผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร ข้อมูลผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

2. วิจัยภาคสนาม คณะผู้ทำการวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ในลักษณะของตารางโดย คณะผู้วิจัยใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies), คิดเป็นร้อยละ (percent), ค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วน ตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 368 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.24 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี คิดเป็นร้อย ละ 26.90 ส่วนใหญ่มีที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 9 คิดเป็นร้อยละ 17.93 ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 37.77 และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.98

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหาร ส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการ ประชาสัมพันธ์เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อย่างเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหาร

ส่วนตำบลลุ่มสุมมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการ คัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อย่างเพียงพอ $\bar{X} = 2.76$ และ S.D. = 1.00 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการรณรงค์เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย ผู้ตอบแบบสอบถาม องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการรณรงค์เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย $\bar{X} = 2.68$ และ S.D. = 1.50 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการรณรงค์ในเรื่องของการลดปริมาณขยะมูลฝอย ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการรณรงค์ในเรื่องของการลดปริมาณขยะมูลฝอย $\bar{X} = 2.53$ และ S.D. = 1.20 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการจัดโครงการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ผู้ตอบแบบสอบถาม องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการจัดโครงการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย $\bar{X} = 2.46$ และ S.D. = 1.10 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการแจกเอกสารที่เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการแจกเอกสารที่เกี่ยวกับการ คัดแยกขยะมูลฝอย $\bar{X} = 2.45$ และ S.D. = 1.00 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยให้ประชาชนทราบอยู่เสมอ ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้ประชาชนทราบอยู่เสมอ $\bar{X} = 2.51$ และ S.D. = 1.00

3. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเก็บและขนขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการแบ่งประเภทถังขยะเพื่อคัดแยกขยะอย่างชัดเจน ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการแบ่งประเภทถังขยะเพื่อคัดแยกขยะอย่างชัดเจน $\bar{X} = 2.56$ และ S.D. = 1.10 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการจัดถังขยะไว้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการจัดถังขยะไว้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ $\bar{X} = 2.69$ และ S.D. = 0.30 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการประกาศให้ประชาชนรับรู้วันและเวลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ชัดเจน ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการประกาศให้ประชาชนรับรู้วัน และเวลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ชัดเจน $\bar{X} = 2.89$ และ S.D. = 1.30 รถเก็บขยะมาตามเวลาที่กำหนด ผู้ตอบแบบสอบถามรถเก็บขยะมาตามเวลาที่กำหนด $\bar{X} = 2.86$ และ S.D. = 1.20 มีรถเก็บขยะเพียงพอต่อความต้องการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีรถเก็บขยะเพียงพอต่อความต้องการ $\bar{X} = 2.78$ และ S.D. = 1.10 รถเก็บขยะอยู่ในสภาพที่เหมาะสม ผู้ตอบแบบสอบถามรถเก็บขยะอยู่ในสภาพที่เหมาะสม $\bar{X} = 2.86$ และ S.D. = 1.10 บุคลากรที่จัดเก็บขยะมูลฝอยแต่งกายเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ผู้ตอบแบบสอบถามบุคลากรที่จัดเก็บขยะ มูลฝอยแต่งกายเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน $\bar{X} = 2.92$ และ S.D. = 2.50 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีมาตรการในการควบคุมในการจัดเก็บขยะมูลฝอย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการลักลอบทิ้งขยะ ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีมาตรการในการควบคุมในการจัดเก็บขยะมูลฝอย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการลักลอบทิ้งขยะ $\bar{X} = 2.66$ และ S.D. = 1.00

4. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการกำจัดขยะ มูลฝอยอย่างเหมาะสม ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม $\bar{X} = 2.78$ และ S.D. = 1.00 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีกิจกรรมเกี่ยวกับการหมักปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพจากขยะอินทรีย์ ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีกิจกรรมเกี่ยวกับการหมักปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพจากขยะอินทรีย์ $\bar{X} = 2.47$ และ S.D. = 1.10 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมจัดอบรมให้ความรู้การกำจัดขยะ มูลฝอย ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมจัดอบรมให้ความรู้การกำจัดขยะมูลฝอย $\bar{X} = 2.37$ และ S.D. = 0.30 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีบ่อทิ้งขยะที่เหมาะสม ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีบ่อทิ้งขยะที่เหมาะสม $\bar{X} = 2.41$ และ S.D. = 1.00 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการกำจัดขยะที่เหมาะสมกับพื้นที่ ผู้ตอบแบบสอบถามองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีการกำจัดขยะที่เหมาะสมกับพื้นที่ $\bar{X} = 2.57$ และ S.D. = 1.00 การกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีความปลอดภัยต่อประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมมีความปลอดภัยต่อประชาชน $\bar{X} = 2.75$ และ S.D. = 1.10

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนะการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อเสนอแนะการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

1. จากผลการวิจัยด้านการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วม พบว่าการจัดกิจกรรมการคัดแยกขยะ รีไซเคิล มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.46$ ดังนั้นเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ควรปฏิบัติดังนี้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี จัดทำธนาคารขยะวันเดียว โดยการจัดตั้งรูปแบบธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน และกองทุนขยะรีไซเคิล การบริหารจัดการเหมือนธนาคารขยะทั่วไป กล่าวคือ ให้สมาชิกในชุมชนสมัครเป็นสมาชิกของธนาคารขยะและนำขยะมาฝากโดยมีเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรีร่วมกับอาสาสมัครจากชุมชนทำการคัดแยกชั่งน้ำหนักขยะ และคำนวณเป็นเงิน แล้วบันทึกลงสมุดฝาก

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี จัดทำผ้าป่าขยะรีไซเคิล กล่าวคือ ให้ประชาชนในชุมชนแยกขยะที่สามารถนำไปขายได้ เช่น ขวดน้ำพลาสติก เศษกระดาษ ลังกระดาษ ขวดนม กระป๋องน้ำ เพื่อนำไปขายยังที่สถานที่รับซื้อ แล้วนำเงินที่ได้จากการขายมาทำกิจกรรมทอดผ้าป่าให้กับวัด

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ควรสนับสนุนให้มีการจัดทำตลาดนัดขยะ โดยการจัดตั้งตลาดนัด สัปดาห์ละ 1 วัน คือให้ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมได้นำขยะและของเก่าทุกชนิดมาขายกับผู้ประกอบกิจการรับซื้อของเก่าโดยตรง ภายในตลาดจะมีเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุมช่วยในการคัดแยกขยะเพื่อเพิ่มมูลค่าในการขาย เช่น กระดาษจะมีทั้งกระดาษสีและกระดาษขาวซึ่งมีราคาที่แตกต่างกัน ขวดน้ำพลาสติก ขวดแก้ว และกระป๋องต่าง ๆ เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยด้านการเก็บและขนขยะมูลฝอย พบว่าผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.78$ ดังนั้นเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการการเก็บและขนขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ควรปฏิบัติดังนี้

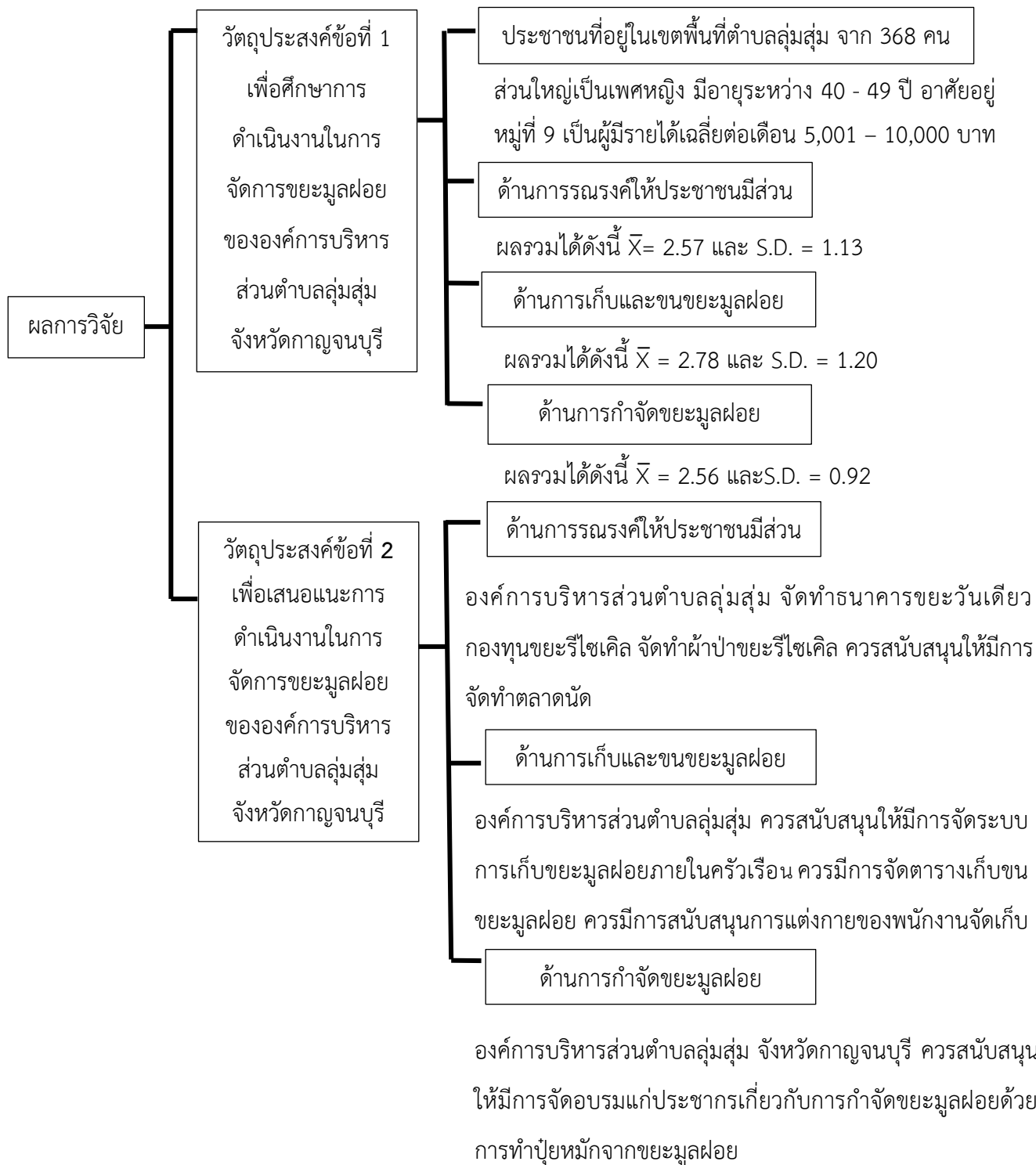
2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ควรสนับสนุนให้มีการจัดระบบการเก็บขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน โดยมีการแยกขยะภายในครัวเรือนก่อนนำออกมาทิ้งเพื่อให้สะดวกต่อการจัดเก็บ เช่น แยกเป็นถังใบที่ 1 ใส่ขยะเศษอาหาร ถังใบที่ 2 ใส่ขยะทั่วไป หากเป็นขยะรีไซเคิล ขยะอันตรายนำแยกใส่กล่องพร้อมทั้งทำสัญลักษณ์ให้พนักงานจัดเก็บทราบว่าเป็นขยะประเภทใด และนัดหมายสำนักงานเขตให้เข้าเก็บเป็นเวลา

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ควรมีการจัดตารางเก็บขนขยะมูลฝอย โดยมีการจัดให้ผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนได้ทราบถึงตารางเวลาการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยอย่างชัดเจน

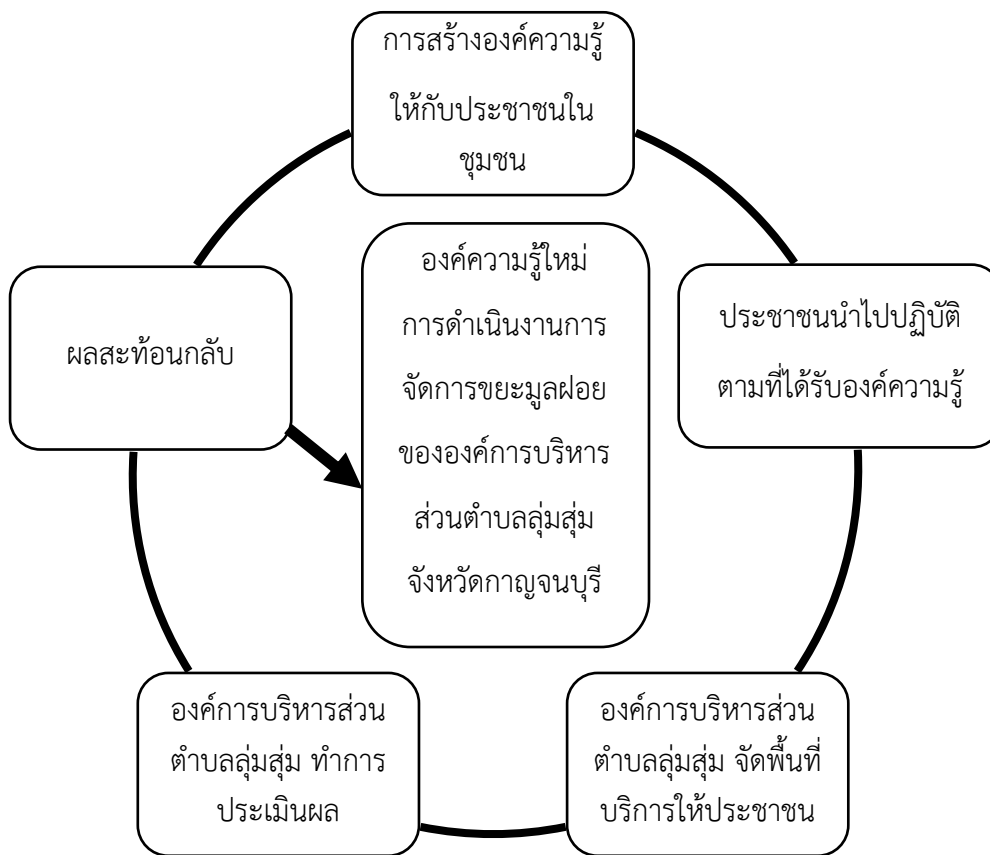
2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ควรมีการสนับสนุนการแต่งกายของพนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอย กล่าวคือ ควรให้พนักงานสวมชุดป้องกันสิ่งสกปรก เช่น หน้ากากอนามัย รองเท้าบูท ผ้ากันเปื้อนพลาสติกหนา ถุงมือ เมื่อจบจากการปฏิบัติหน้าที่ควรทำความสะอาดทุกครั้ง

3. จากผลการวิจัยด้านการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่าการจัดอบรมให้ความรู้การกำจัดขยะมูลฝอย มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.37$ ดังนั้นเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ควรปฏิบัติดังนี้

3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมแก่ประชากรเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการทำปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอย ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือถั่วงอกรักษ์โลก เพื่อประโยชน์ต่อการกำจัดขยะมูลฝอย ในการลดปริมาณขยะ เศษอาหารภายในครัวเรือน และเศษผักผลไม้ เพื่อลดแหล่งสะสมของเชื้อโรครวมถึงลดกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ภายในชุมชน

แผนภาพที่ 2 ผลการวิจัย

แผนภาพที่ 3 องค์ความรู้ใหม่การดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้เป็นเรื่องผลสะท้อนกลับ การดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ทำได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี ให้ความสำคัญรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยมากยิ่งขึ้น และนำผลสะท้อนกลับไปวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่าการแบ่งประเภทถังขยะเพื่อคัดแยกขยะอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 39.13 ($\bar{X} = 2.56$) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกรมควบคุมมลพิษ (2561: 10 - 11) หน่วยงานภาครัฐเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยหลากหลายประเภท จึงได้มีการจัดแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยและถังขยะ เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ และการควบคุมดูแลขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน โดยแบ่งประเภทโดยมีดังนี้ หนึ่ง ขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่เน่าเสีย

และย่อยสลายได้เร็วสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงซาก หรือเศษของ พืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น โดยขยะอินทรีย์จะทิ้งในถังขยะ สีเขียว สอง ขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่สามารถนำไปแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่มอะลูมิเนียม เศษพลาสติก เศษโลหะ ถังเครื่องดื่ม แบตเตอรี่ เป็นต้น โดยขยะรีไซเคิลจะทิ้งในถังขยะสีเหลือง สาม ขยะอันตราย เป็นขยะที่มีความเป็นอันตรายหรือมีส่วนประกอบเป็นสารที่มีอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระป๋องสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึก หลอดไฟ น้ำยาล้างห้องน้ำ เป็นต้น ขยะประเภทนี้ต้องมีการแยกทิ้งจากขยะประเภทอื่น ๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากต้องนำไปกำจัดหรือบำบัด ด้วยวิธีเฉพาะเพื่อป้องกันความเป็นพิษปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม โดยขยะอันตรายจะทิ้งในถังขยะสีส้ม และสี ขยะทั่วไป เป็นขยะอื่นนอกเหนือจากขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อย สลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ถู ขนมอบเคี้ยว ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป กระดาษห่ออาหาร ถูพลาสติก ถังโฟม หลอดกาแฟ ของกาแฟ ของครีมเทียมและซองน้ำตาล เป็นต้น ซึ่งเป็นขยะที่ต้องนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง อาทิ การฝังกลบอย่างถูกหลัก สุขาภิบาล การเผาในเตา โดยขยะทั่วไปจะทิ้งในถังขยะสีน้ำเงิน

2. ผลการวิจัยมีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 31.52 ($\bar{X} = 2.78$) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ พัทธวัชท์ ภิณเรศ (2563: 14 – 15) ได้กล่าวว่า การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน มีหลักการสำคัญคือการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยให้ชุมชนและครัวเรือนร่วมดำเนินการ ปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยในเชิงบวก จากพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของประชาชน เป้าหมายเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยและให้มีการแยกขยะมูลฝอยกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด โดยใช้มาตรการหลัก 6 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสิ่งจูงใจ และการได้รับประโยชน์ร่วมกัน มีการกำกับดูแลด้านศักยภาพของเทคนิควิชาการ การติดตามผลเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน ดังนี้ คัดแยกของขายได้ ขยะอินทรีย์หมักทำปุ๋ย ตั้งถังขยะในบ้าน ถนนปลอดถังขยะ ลดความถี่ในการเก็บขยะ และลดค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อิศารัตน์ พุฒเอน (2560: 12 - 13) ที่กล่าวว่า แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร เน้นรูปแบบของการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่การลดปริมาณที่ต้องทำลายให้น้อยที่สุด นำมาใช้ประโยชน์ทั้งการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่รวมทั้งกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ ดังนี้ หนึ่ง การจัดการขยะระยะต้นทางหรือระดับครัวเรือน สอง การจัดการขยะมูลฝอยระยะกลางทางและปลายทาง และสาม การจัดการขยะมูลฝอยระยะการจัดการระบบกำจัด

3. ผลการวิจัยพบว่ามีความเห็นว่าการเก็บขยะมาตามเวลาที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 28.53 ($\bar{X} = 2.86$) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ศราวุฒิ ทับผดุง (2563: 16-17) ที่กล่าวว่า ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง “การจัดการ ขยะมูลฝอย พ.ศ. 2560” กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการบริหารจัดการขยะ มูลฝอย ประกอบด้วย การเก็บและขนขยะมูลฝอย หนึ่ง จัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยไว้ในที่สาธารณะ และสถานสาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท และปริมาณของขยะมูลฝอยและกิจกรรมในสถานที่นั้น สอง ประกาศกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บและขนขยะมูลฝอยให้ประชาชนในพื้นที่ทราบล่วงหน้า สาม ดำเนินการเก็บขยะมูลฝอยในอุปกรณ์หรือยานพาหนะซึ่งกันน้ำและปิดอย่างมิดชิด และสี่ จัดให้มีมาตรการในการควบคุมกำกับการขนขยะมูลฝอยทั่วไป แล้วแต่กรณีเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยทั่วไป

4. ผลจากการวิจัยมีการรณรงค์เพื่อคัดแยกขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 33.70 ($\bar{X} = 2.68$) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ศรารุณี ทับผดุง (2563: 16 – 17) ได้กล่าวว่า การรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อสร้างความตระหนักรู้และรับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดขยะ มูลฝอยรวมถึงเปิดเผยข้อมูล และรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมถึงแนวคิดของ นำพล แดนพิพัฒน์ และคณะ (2561: 7 - 21) ได้แบ่งประเภทขยะมูลฝอยมีดังต่อไปนี้ ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอย ติดเชื้อ ขยะมูลฝอยอันตราย และขยะมูลฝอยรีไซเคิล หรือ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่

5. ผลจากการวิจัยมีการรณรงค์ในเรื่องของการลดปริมาณขยะมูลฝอยต้องการ คิดเป็นร้อยละ 41.03 ($\bar{X} = 2.53$) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ อิตารัตน์ พุฒเอน (2560: 12 - 13) ได้กล่าวถึง กรมควบคุมมลพิษ ที่สรุปแนวทางการจัดการขยะมูลฝอย ไว้ว่า เป็นแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรเน้นรูปแบบของการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่การลดปริมาณที่ต้องทำลายให้น้อยที่สุด นำมาใช้ประโยชน์ทั้งการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่รวมทั้งกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ ดังนี้ หนึ่ง การจัดการขยะระยะต้นทางหรือระดับครัวเรือน สอง การจัดการขยะมูลฝอยระยะกลางทางและปลายทาง และสาม การจัดการขยะมูลฝอยระยะการจัดการระบบกำจัดและตรงกับกับแนวคิดของ ศรารุณี ทับผดุง (2563: 16 – 17) ได้กล่าวว่า ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. 2560 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ การรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บและขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. **ด้านการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วม:** ควรจัดโครงการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย เนื่องจากพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี มีขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมาก จึงควรจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการแยกประเภทขยะมูลฝอย เช่น ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจมาศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

2. **ด้านการเก็บและขนขยะมูลฝอย:** ควรประกาศให้ประชาชนรับทราบวันและเวลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยให้ชัดเจน เนื่องจากพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่กว้างจึงทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึงดังนั้นควรประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายช่องทาง เช่น วิทยุกระจายเสียงของชุมชน เว็บไซต์ของทางองค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม เป็นต้น เพื่อเป็นการกระจายให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลเรื่องการจัดเก็บขยะมูลฝอยมากยิ่งขึ้น

3. **ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย:** ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย เนื่องจากภายในครัวเรือนของประชาชนมีขยะอินทรีย์เกิดขึ้นทุกวันจากการอุปโภค บริโภค จึงควรจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะอินทรีย์

ภายในครัวเรือน เช่น ถังหมักก๊าซโลก ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในปัญหาของขยะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบที่เหมาะสมแก่การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสุ่ม จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อการลดปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละครัวเรือน
2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสุ่ม จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุง และแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2561). คู่มือแนวปฏิบัติการจัดการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. โรงพิมพ์: บริษัทอีซี จำกัด กรุงเทพฯ.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร.
- จารุวัฒน์ ดิงหะ. (2560). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในมหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต: สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- จิตินันท์ เทียบศรี. (2564). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธัญวรัตน์ อินทรโชติ. (2560). การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธิดารัตน์ พุฒเณม. (2560). พฤติกรรมในการจัดการขยะครัวเรือนบ้านห้วยหมากหนูน ตำบลท่าผา อำเภอแม่ลำน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาบัณฑิตอาสาสมัคร, ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นำพล แดนพิพัฒน์ และคณะ. (2561). แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี. โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร.
- พัชญทัฬหี ถินเรศ. (2563). การขยายผลต้นแบบการจัดการขยะในพื้นที่ตำบลกุดตาไก่ ตำบลศรีสงคราม ตำบลธาตุพนม จังหวัดนครพนม. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.

- มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี. (2565). การจัดการภัยพิบัติวางแผนร่วมแก้ไขปัญหาขยะร่วมกับชุมชน เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมด้านท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม และการจัดการภัยพิบัติ, มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี.
- ศราวดี ทับผดุง. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอยครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลที่ไม่มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม. (2566). ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น. องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม. (2566). สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน. องค์การบริหารส่วนตำบลลุ่มสุม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.